

Safer Ayı Belâ Ayı mı?

Bu günlerde gündemimizi meşgul eden konulardan birisi de safer ayının belâ ayı olup olmadığıdır. Bu konuyu incelerken mevzuyu hususileştirmek yerine genelleştirmenin daha doğru olacağı kanaatindeyim. Öyleyse bizim “İslam’da her hangi bir şeyle uğursuzlanma var mıdır, yok mudur?” istifhamı üzerinde durmamız gerekiyor.

Kur’an-ı kerim’de yer alan “Bundan dolayı biz de onlara dünya hayatında zillet azabını tattırmak için o uğursuz günlerde soğuk bir rüzgar gönderdik”[1]veya “Biz onların üstüne uğursuzluğu devalı bir günde dondurucu bir rüzgar gönderdik”[2] şeklindeki ayet-i kerimelerde bir takım günlerin uğursuzluğundan bahsedilmektedir. Ancak Kur’an-ı kerimin hikâye ettiği önceki ümmetlerle ilgili konuların ilk etapta bizi bağlayıcı olmadığı usul ilmine vakıf olanlarca malumdur. Bizi bağlayıcı olması için Allah ve Resulü tarafından bu durumun tansis edilmesi gerekmektedir.[3]

Bizim şeriatımızdaki hükümlere baktığımızda Allah Resulü (Sallallahu aleyhi ve sellem)’nün şöyle buyurduğunu görüyoruz: “Hastalık bulaşması, teşe’um/uğursuzlanma ve karın kurdu yoktur.”[4]Câhiliye devri Arapları kuşlarla, ve geyiklerle uğursuzlanır, bu da onları işlerinden alıkoyardı. İslamiyet bu inancı iptal ederek yasaklamış, her hangi bir faydayı celbetme veya zararı defetme hususunda hiç bir tesiri olmadığını bildirmiştir.

Karganın ötmesini duyan bir insanın “hayırdır, hayırdır” demesine karşın “ne hayırdır ne de şer”[5] şeklinde tepki veren İbn Abbas (Radiyallahu anh)’ların bu tavrı da şeriat-ı Muhammediye’nin bu gibi inançların tamamını kaldırdığını resmetmektedir.

Ulema yukarıdaki hadisten istidlalle İslam’da uğursuzluk olmadığını söylemişlerdir. Bu genel olarak bütün her şeyi kapsamaktadır. Yani İslam inancına göre her hangi bir şey üzerinde uğursuzluk bulunduğunu söylemek doğru değildir. Yukarıdaki rivayete muarız olarak gelen bir rivayette Efendimiz (Aleyhissalatü vesselam: “Uğursuzluk evde, kadında ve attadır”[6] buyurmaktadır.

Bu rivayetin yukarıda geçen “Uğursuzluk yoktur” şeklindeki rivayetin istisnası olduğunu söyleyenler varsa da bunu Hz. Peygamber (Aleyhissalatü vesselam)’in cahiliye itikadını anlattığı şeklinde tevil etmek daha uygundur.[7] Zira bu hadisin başka rivayetlerinde ifade “Eğer uğursuzluk olsaydı”[8] şeklinde varit olmuştur. Bu rivayetteki şartlı ifade göz önüne alındığında uğursuzluk diye bir şeyin olmadığı, lakin varsayım olarak bulunması durumunda bu üç şeyde olacağı anlaşılmaktadır.[9] Bu ifadeler uğursuzluk diye bir mefhumun bizim şeriatimizle kalktığını ve sadece varsayım düzeyinde tasavvur edilebileceğini ifade ettiğinden uğursuzluk inancının kökünü kazınması açısından mübalağa ifade etmektedir.[10]Bu da mezkûr hadisin Hz. Peygamber (Aleyhissalatü vesselam) tarafından o günkü insanların işlerinin rast gitmemesini en çok bağladıkları üç şeyi saymak amacıyla söylendiğini göstermektedir.

Ayrıca hadisin bazı rivayetleri “Şayet uğursuzluktan herhangi bir şey hak olsaydı” şeklinde varit olmuştur. Bu şekildeki rivayetler daha sarîh bir şekilde Hz. Peygamber (Sallallahu aleyhi ve sellem)’in uğursuzluğun hiçbir çeşidini kabulle karşılamadığını göstermektedir. Hz. Aîşe (Radiyallahu anh)’in de bu hadis ile ilgili Ebu Hureyre’yi tenkit etmesi ve hadisin Hz. Peygamber tarafından Yahudileri böyle inandıkları için tenkit etme amaçlı söylendiğini belirtmesi hep aynı noktayı vurgulamaktadır.[\[11\]](#)

Tüm bunlardan anlaşıldığı üzere günler ve aylar gibi zaman dilimlerinin uğursuzluk ifade etmeleri gibi bir şey söz konusu değildir.[\[12\]](#)

Makalemizi **İmam-ı Rabbânî** (Kuddise sirruhu) hazretlerinin **Mektubât-ı şerife**’sinden konumuzla ilgili olan bölümü aktararak sonlandıralım:

“Hadis erbâbının her ayın belirli günlerinin yasak günler olarak ispat ettiklerini ve bu konuda hadis naklettiklerini sorarak ne yapmalıyız? demişsin.

“Bu fakirin babası şöyle anlatmıştır: Haremeyn’de şeyhayn lakabıyla anılan ve muhaddislerin büyüklerinden olan Şeyh Abdullah ve Şeyh Rahmetullah Hindistan’a geldiler. Ve “bu hadisi Buhârî şârihi el-Kirmânî nakletmiştir lakin zayıftır. Bu hususta sahîh olan rivayet “günler Allah’ın günleri ve kullar Allah’ın kullarıdır” rivayetidir dediler. Yine şöyle dediler: “Günlerin uğursuzluğu âlemlere rahmet olarak gönderilen (Hz. Peygamber)’in doğumuyla kalkmış ve yok olmuştur. Günlerin uğursuzluğu geçmiş ümmetlere nispetle idi.”

Bu fakirin (İmam-ı Rabbânî) ameli de bu görüş üzeredir. Cuma ve Ramazan günleri gibi tercihe liyakati Şâri’ tarafından belirlenmediği sürece asla hiçbir günü diğerine tercih etmem.”[\[13\]](#)

[\[1\]](#) Fussilet, 16

[\[2\]](#) Kamer, 19

[\[3\]](#) Saduddin et-Teftazani, et-Telvîh ilâ keşf-i hakâiki’t-tenkîh, Daru’l-erkam, Beyrut-Lübnan, II/42, Abdülaziz el-Buhârî, Keşfu’l-esrar an usûl-i fahru’l-islâmî’l-bezdevî, Daru’l-kütübi’l-ilmîyye, Beyrut-Lübnan, 2009, B.II, III/321

[\[4\]](#) Buhari, Kitabu’t-tıb, No: 5380, Müslim, Kitabu’s-Selâm, No: 2220, Ebu Davud, Kitabu’t-tıb, No: 3911, İbn Mâce, Kitabu’t-tıb, No: 3539, Taberânî, el-Mu’cemu’l-kebîr, No: 11764

[\[5\]](#) Ahmed b. Abdülkerim el-Ğazzî, el-Ceddu’l-hasîs, Daru’r-râye, Riyat, 1412, B.I, s.95

[\[6\]](#) Malik, Muvatta, Kitabu’l-câmi’, No: 2047, Ahmed b. Hanbel, Müsned, No: 6095, Müslim, Kitabu’s-selâm, No: 2225, Ebu Davud, Kitâbu’t-tıb, No: 3922,

Nesâî, Sünen, Kitabu'l-hayl, No:3569, Heysemî, Mecmau'z-zevâid, No: 8406

[7] İbn Abdilber, et-Temhîd, Vizâretu umûmi'l-evkâf ve's-şuûni'l-islâmiyye, Mağrib, IX/280-83, Suyûtî, Tenvîru'l-havâlik, el-Mektebetu't-ticariyyeti'l-kübrâ, Mısır, 1969, I/244

[8] İbn Ebî Âsım, es-Sünne, No: 266, Ahmed b. Hanbel, Müsned, No: 1554, Ebu Davud, Kitâbu't-tıbb, No: 3923, Ebû Ya'lâ, Müsned, No: 798,

[9] İbn Hacer, Fethu'l-bârî, Daru'l-ma'rife, Beyrut-Lübnan, VI/61

[10] Muhammed Eşref b. Emir el-Azîm Abâdî, Avnu'l-ma'bûd, Daru'l-kütübi'l-ilmiyye, Beyrut-Lübnan, X/297

[11] Muhammed Taki el-Usmânî, Tekmiletu fethi'l-mülhim, Daru'l-kalem, Dımeşk, 2006, B.I, IV/225

[12] Ebulvelid el-Bâcî, el-Müntekâ, Daru'l-kütübi'l-ilmiyye, Beyrut-Lübnan, 2009, B.II, IX/453

[13] İmam Rabbânî, Ahmed el-Fârûkî es-Serhendî, el-Mektûbât, Sıraç Yayınevi, İstanbul I/236 (256. Mektûb-i şerîf)